This document is available in English **Eitem Agenda 6**

Adroddiad i	**Y Pwyllgor Archwilio**
Dyddiad	**17 Mawrth 2025**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Cyllid ac Adnoddau**
Swyddog Cyswllt	**Angharad Ellis (MIAA)**
Pwnc	**Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol 2024-25**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y gwaith a wnaed gan ddarparwyr archwilio mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) hyd at 28 Chwefror 2025.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod roi trefniadau ar waith ar gyfer archwilio systemau rheoli. Mae'r Mersey Internal Audit Agency (MIAA) wedi cael eu penodi i ddarparu gwasanaethau archwilio mewnol i'r Awdurdod.

3 Mae'r adroddiad a gynhwysir yn Atodiad 1 yn rhoi trosolwg o'r gwaith a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25 yn erbyn y cynllun archwilio mewnol y cytunwyd arno. Mae'r adroddiad yn cadarnhau'r gwaith a wnaed rhwng 1 Rhagfyr 2024 a 28 Chwefror 2025.

4 Yn ystod y cyfnod hwnnw, ymgymerodd MIAA â'r gwaith maes ar gyfer y Fenter Twyll Genedlaethol. Bydd y canlyniadau'n cael eu rhoi i gyfarfod Pwyllgor Archwilio yn y dyfodol pan fydd yr holl gyfatebiaethau posibl wedi'u hymchwilio'n briodol.

ARGYMHELLION

5 Argymhellir bod yr Aelodau'n:

i) **Nodi'r gwaith a wnaed gan MIAA yn ystod 2024/25; ac yn**
ii) **Nodi'r gwaith a gwblhawyd yn derfynol rhwng 1 Rhagfyr 2023 a 29 Chwefror 2025.**

CEFNDIR

6 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (y Rheoliadau) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod wneud trefniadau priodol ac effeithiol ar gyfer systemau rheoli mewnol. Mae hyn yn cynnwys y trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

7 Mae'r Rheoliadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i gynnal archwiliad mewnol digonol ac effeithiol o'r systemau rheoli mewnol, ac mae'n rhaid hysbysu Aelodau'r Awdurdod am ganfyddiadau'r archwiliad. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Rheolaeth Fewnol yn flynyddol.

8 Penododd yr Awdurdod MIAA fel ei archwilydd mewnol yng nghyfarfod y Pwyllgor Archwilio ar 18 Mehefin 2023. Cymeradwywyd y Cynllun Archwilio gan y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ar 18 Medi 2023.

GWYBODAETH

9 Mae'r adroddiad a gynhwysir yn Atodiad 1 yn rhoi trosolwg o'r gwaith a wnaed yn ystod 2024/25 ac yn cadarnhau bod yr adolygiadau canlynol wedi'u cwblhau yn ystod y flwyddyn ariannol:

- Rheolaethau Prosesu Trafodion Ariannol Allweddol
- Gwaith maes y Fenter Twyll Genedlaethol (NFI)
- Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Hyfforddi
- Caffael

10 Mae elfen derfynol cynllun archwilio 2024/25 yn ymwneud â threfniadau rheoli risg yr Awdurdod ac mae'r gwaith hwn ar y gweill ar hyn o bryd ac adroddir yn ei gylch wrth y Pwyllgor Archwilio ym mis Mehefin 2025.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae gweithredu systemau ariannol sy'n cael eu rheoli'n briodol yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r amcanion llesiant a chynaliadwyedd gwasanaethau yn y tymor hwy.
Cyllideb	Mae sicrwydd ynghylch bodolaeth a gweithrediad rheolaethau mewnol yn cefnogi'r broses ar gyfer pennu cyllideb yn effeithiol.
Cyfreithiol	Mae trefniant archwilio mewnol effeithiol yn un o ofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014
Staffio	Mae'r adolygiad o systemau ariannol allweddol yn rhoi sicrwydd bod rheolaethau yn bresennol a bod y taliadau yn unol â pholisïau a gweithdrefnau y cytunwyd arnynt.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol / Y Gymraeg	Mae'r arweinydd ymgysylltu o fewn MIAA yn ddwyieithog a bydd yr adroddiadau'n mynd drwy'r prosesau cyfieithu arferol.
Risgiau	Mae Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol yn darparu cydymffurfiaeth â'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio a Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Heb sicrwydd o'r fath, ni fyddai'r Awdurdod yn ymwybodol o ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu corfforaethol, rheoli risg a rheolaeth fewnol a'i allu cysylltiedig i gyflawni ei amcanion. Ni fyddai unrhyw faterion neu wendidau arwyddocaol a nodwyd gan Archwilio Mewnol yn cael eu hystyried wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.